

L'ESPERANÇA EN LA LITÚRGIA

En els números 1818-1820 del Catecisme de l'Església Catòlica se'ns dóna una definició ben clara i completa del significat de la virtut de l'esperança cristiana. Una virtut que eleva el nostre cor amb la certesa de la vida amb Déu el nostre Pare, que comença ja ara aquí en aquest món, però que té la seva plenitud en la vida eterna. L'esperança correspon a l'anhel de felicitat que té tota persona i que troba en Jesús i el seu evangeli el camí per fer-se realitat. Certament, l'esperança està fonamentada en la resurrecció de Crist, que ens obre les portes de la vida per sempre; però que alhora ens ajuda a viure en aquest món amb il·lusió, optimisme, superant les proves del camí, perquè tenim la mirada posada en la meta, i amb la força de l'Esperit Sant. La vida amb Déu la comencem a viure ja d'alguna manera aquí, per la fe i el baptisme que ens fa fills seus, però encara no del tot, en espera de la plenitud.

Sabem que la litúrgia és "la font i el cim" de tota la vida cristiana, perquè en ella s'hi fa present l'acció salvadora de Déu en Jesucrist; en la celebració s'actualitza el misteri pasqual, amb la qual cosa rebem els fruits de santificació obtinguts pel mateix Crist que s'hi fa present. Però alhora també la litúrgia

és la millor expressió de la fe cristiana: els textos, oracions, símbols, gestos... manifesten de forma privilegiada els continguts del que creiem els cristians, més encara, els celebrem i els vivim (fe creguda, fe celebrada, fe viscuda).

Parlant, doncs, de l'esperança, en la litúrgia hi podem trobar els continguts del que creiem els cristians sobre aquesta virtut, i a la vegada com els celebrem i com els vivim. En els textos que fem servir en les celebracions hi trobem una font ben rica que ens encomana esperança, consol i confiança per a la nostra vida. Tots passem moments foscos, amb dubtes, dolors i tristeses de tota mena. Doncs la nostra fe (en aquest cas celebrada) ens porta un missatge de llum, pau i goig. Sense oblidar que l'esperança forma una unitat amb les dues altres virtuts teològals: la fe i la caritat. Totes tres estan molt relacionades i apareixen com a realitats complementàries de la mateixa experiència cristiana.

Oferim alguns textos del missal que ens ajudin a veure (més encara, a viure) l'esperança en les nostres celebracions. Evidentment, només són un tast, uns senzills exemples de la riquesa doctrinal i espiritual que conté la litúrgia cristiana.

1. L'esperança en la meta

Constatem que la majoria de vegades que apareixen les paraules *esperar* o *esperança* es refereixen a la plenitud de la vida eterna amb Déu el nostre Pare i amb Jesús ressuscitat al final de la vida mortal, així com també a la vinguda definitiva del Senyor al final dels temps.

- Ho constatem en la mateixa Profesió de fe (en aquest cas el Credo llatí o niceno-constantinopolità), també anomenada significativament "Símbol de la fe" (perquè és la fórmula on hi ha resumits els continguts fonamentals de la fe cristiana):

... I espero la resurrecció dels morts, i la vida de la glòria. Amén.

- Després de la consagració diem també:

"Proclameu el misteri de la fe... Anunciem la vostra mort, confessem la vostra resurrecció, esperem el vostre retorn, Senyor Jesús"

Aquesta expressió és una adaptació del *Marana tha*, fórmula litúrgica de les primeres comunitats cristianes recollida per sant Pau (1Co 16,22), que de vegades també es tradueix per *fins que vinguis, Senyor*, o bé amb la pregària: *Veniu, Senyor Jesús*.

- En les intercessions pels sants i pels difunts de les diverses pregàries eucarístiques. Esmentem aquí la II i la III:

Recordeu-vos també dels nostres germans que moriren en l'esperança de la resurrecció i de tots els difunts que descansen en el si de la vostra misericòrdia... Us preguem que tingueu pietat de tots nosaltres, i feu que, amb la Verge Maria, Mare de Déu, amb els apòstols, i amb els sants de tots els temps, que han viscut en la vostra amistat, tinguem part en la vida eterna...

Que ell faci de nosaltres una ofrena eterna, a fi que obtinguem l'herència amb els vostres elegits: en primer lloc amb la Verge Maria, Mare de Déu, amb els apòstols i els màrtirs, i amb tots els sants, que sempre ens ajuden amb la seva intercessió... Els nostres germans difunts, i tots els qui han sortit d'aquest món en la vostra amistat, admeteu-los al vostre Regne. Allà esperem retrobar-nos amb ells i saciar-nos per sempre de la vostra glòria.

- Després del Parenostre, resem també una bella expressió de l'apòstol Pau (Tt 2,13): *mentre esperem que es compleixi la benaurada esperança, que es manifesti la glòria del gran Déu i salvador nostre Jesucrist*. Ho diem amb paraules molt semblants:

...mentre esperem l'acompliment de la nostra esperança, la manifestació de Jesucrist, el nostre salvador.

- I, evidentment, en els textos propis de les misses de difunts, per exemple el prefaci I:

Ell ens obre l'esperança d'una resurrecció gloriosa. I així, si ens entristeix al certesa que hem de morir, ens dóna consol la promesa de la immortalitat que esperem. Perquè la mort, Senyor, no destrueix la vida dels qui creuen en vós, tan sols la transforma; i quan se'ls desfà la casa de l'estada terrenal, en troben una altra d'eterna al cel.

2. Una esperança activa

L'Advent és un temps litúrgic privilegiat per viure aquesta esperança; una esperança, tanmateix, que no es limita a esperar una cosa futura, sinó que té altres implicacions importants.

- Per exemple, el concepte que en litúrgia anomenem *memorial*. Aquesta categoria no sols fa memòria d'un esdeveniment passat, sinó que el fa present ara i aquí, i el projecta cap al futur; és a dir, aglutina en un sol acte els tres temps (passat, present i futur). És un concepte teològic que s'aplica en la litúrgia, als sagraments, especialment a l'eucaristia, però que també es pot aplicar a aquesta vinguda del Senyor que esperem i preparem en l'Advent: Jesucrist va venir (encarnació), vindrà a trobar-nos al final de la nostra vida i al final del temps, però també ve ara, es fa present en la nostra vida de cada dia; i això ens dóna esperança. Ho veiem, per exemple, en els prefacis I i III d'Advent:

... Perquè Crist, Senyor nostre, quan vingué per primera vegada, humil, i fet semblant als homes, dugué a terme el pla de redempció preparat en l'antiga aliança i ens obrí el camí de salvació eterna; i, quan vindrà per segona vegada, en glòria i majestat, ell mateix ens donarà els béns que ara esperem, tot vetllant, confiats en la seva promesa...

... Només vós sabeu el dia i l'hora que Crist, el vostre Fill, Senyor i jutge de la història, apareixerà sobre els núvols del cel, revestit de poder i majestat. Aquell dia aterridor i gloriós alhora passarà el món present i començarà un cel nou i una terra nova. El mateix Crist que vindrà ple de glòria, ve ara al nostre encontre en cada persona i en cada esdeveniment, perquè l'acollim amb fe i donem testimoni amb amor de l'esperança benaurada del seu Regne...

- També apareix clar que aquesta esperança no és una simple espera passiva, sinó una esperança activa, que implica una col·laboració per ajudar que es realitzi allò que desitgem, que demana unes actituds per assolir allò que esperem. Això es veu també en els textos litúrgics propis de l'Advent, per exemple l'oració col·lecta dels diumenges I i II:

Concediu, Senyor, als vostres fidels d'acollir amb bones obres la vinguda del vostre Fill Jesucrist, perquè, comptats entre els elegits a la vostra dreta, posseïxin en herència el Regne del cel.

Déu omnipotent i ple de bondat, feu que les preocupacions de les coses terrenes no ens impedeixin de córrer a l'encontre del vostre Fill; i que el coneixement d'aquell que és la vostra saviesa ens faci participar de la seva vida.

3. L'esperança en el nostre camí

Però aquesta esperança en la meta no ens evadeix de la vida real i concreta, sinó que és com una llum, com una fita, que ens dóna força i esperança per avançar en el camí de cada dia. Vegem-ho exemplificat amb alguns textos litúrgics:

- Les pregàries eucarístiques de les misses per motius diversos (que abans s'anomenaven pregària eucarística V) contenen un llenguatge i unes implicacions molt concretes en la vida present dels cristians.

I (abans VD). L'Església ... dóna testimoni de la vostra aliança d'amor, obre la porta a l'esperança feliç del vostre Regne i resplendeix com a signe de la fidelitat que ens heu promès per sempre...

II (abans VA). Confirmeu-nos en la unitat, vós que ens heu convocat a la vostra taula, a fi que amb el papa N, amb el nostre bisbe N, amb tots els bisbes, els preveres, els diaques i tot el vostre poble, avancem en la fe i l'esperança pels vostres camins i escampem arreu del món el goig i la confiança.

III (abans VB). Feu que tots els fidels de l'Església, esbrinant els signes dels temps a la llum de la fe, es comprometin amb coherència en el servei de l'Evangeli. Feu-nos atents a les necessitats de tots els homes, perquè, compartint les seves llàgrimes i angoixes, les seves alegries i esperances, els presentem fidelment l'anunci de la salvació i avancem amb ells pels camins del vostre Regne.

- Ho veiem també en el prefaci VI per als diumenges del temps de durant l'any:

Perquè en vós vivim, ens movem i som, i, mentre estem encara en aquesta terra, no solament rebem cada dia els dons de la vostra bondat, sinó que tenim ja la penyora de la vida eterna. Ara posseïm les primícies de l'Esperit, pel poder del qual vau ressuscitar Jesús d'entre els morts; per això confiem que perdurarà en nosaltres el misteri de mort i resurrecció que celebrem.

- O en l'oració col·lecta dels diumenges XVI o XXX del temps de durant l'any:

Sigueu propici, Senyor, als vostres servents i augmenteu-nos els dons de la gràcia; perquè fervents en la fe, en l'esperança i en la caritat, perseverem fidels en la guarda dels vostres manaments.

Déu omnipotent i etern, augmenteu-nos la fe, l'esperança i la caritat; i, perquè puguem assolir els béns que ens prometeu, feu que estímem allò que ens maneu.

4. Dos apunts finals

- La Pasqua. Dèiem al principi que l'esperança cristiana es fonamenta en la resurrecció de Crist. En ell ha començat una vida nova, la qual vivim

també nosaltres per la fe i pel baptisme. Per això, durant el temps de Pasqua, revivim especialment aquest esdeveniment que transforma la nostra existència i ens fa homes i dones nous, fills i filles de Déu, incorporats a Jesús ressuscitat, per la força de l'Esperit Sant que es fa present especialment en els sacraments. Veiem-ho, per exemple, en l'oració col·lecta del diumenge III de Pasqua:

Oh Déu, feu que el vostre poble exulti sempre de veure's espiritualment rejuenit: i concediu als qui ara s'alegren d'haver recobrat la dignitat de fills, d'esperar el dia de la resurrecció amb l'esperança segura del goig etern.

- Maria, signe de consol i d'esperança. Aquest és el títol del prefaci IV de la Mare de Déu. El seu text és prou explícit; que ella sigui per a nosaltres també model i intercessora:

Ella, esclava humil, va acollir la vostra paraula i la guardava en el seu cor; unida per designi vostre al misteri de la Redempció, va perseverar amb els Apòstols en la pregària mentre esperaven l'Esperit Sant, i ara brilla en el nostre camí com un signe de consol i d'esperança.

PREGUNTES PER A LA REFLEXIÓ:

1 ¿Experimento la celebració de l'Eucaristia com un aliment per a la meua esperança? Com? En quins moments?

2 ¿Hi ha algun altre sacrament que m'ajudi especialment a viure l'esperança?

3 ¿Visc l'esperança només com un objectiu al final del camí, o té repercussions també en la meua vida de cada dia?